Η κλωνοποίηση στην Ανώτατη Παιδεία (Δημήτρης Μυταράς)

Categories : ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Date : 18 Ιανουαρίου, 2006

Πώς είναι δυνατόν φοιτητές να ορίζουν πρύτανη; Με ποια κριτήρια;

Άξια άτομα αποκλείονται συστηματικά από τους χώρους των ΑΕΙ.

Κάποτε ένας σοφός φίλος ρωτήθηκε:

-Τι ενώνει τους ανθρώπους;

-Το συμφέρον, απήντησε!

-Και τι τους χωρίζει;

-Και πάλι το συμφέρον!

Να ένας καλός τρόπος για να θίξουμε ένα μακροχρόνιο πρόβλημα που μαστίζει την Ανώτατη Παιδεία.

Ολα ξεκινάνε από τον αδιανόητο νόμο - πλαίσιο, αν δεν απατώμαι του 1982-83. Για να καταλάβει ο ανίδεος αναγνώστης τι αδιέξοδο δημιούργησε αυτός ο νόμος θα σας αναφέρω ένα απλό παράδειγμα: Φανταστείτε κάποιον ο οποίος βρίσκεται στη θάλασσα και πνίγεται. Από το πλοίο του ρίχνουν ένα τρύπιο σωσίβιο. Ο άνθρωπος το φοράει και παλεύοντας απελπισμένα μισοπνίγεται επί είκοσι χρόνια συνέχεια.

Πολλοί αναρωτιούνται τι λέει ακριβώς αυτός ο νόμος. Μην προσπαθήσετε να ρωτήσετε ειδικούς, διότι τα συμφέροντα είναι τόσο ισχυρά ώστε δεν θα βγάλετε συμπέρασμα μέσα από περίπλοκες αναλύσεις, πολύ συχνά σκόπιμες εκατέρωθεν.

Πρώτον και μεταξύ άλλων αυτός ο νόμος δίνει το δικαίωμα στους φοιτητές να συμμετέχουν στα πρυτανικά συμβούλια και τις γενικές συνελεύσεις των ΑΕΙ. Εφόσον πρόκειται για μεγάλα θέματα, θεσμικές αλλαγές για δημιουργίες νέων τμημάτων και εκλογή πρυτάνεων, ψηφίζουν αντιπροσωπεύοντας το πενήντα τοις εκατό των ψηφοφόρων. Επί πενήντα παρόντων ψηφοφόρων της γενικής συνέλευσης είναι υποχρεωτικό από το νόμο να συμμετέχουν και 50 φοιτητές. Οι αποφάσεις για την ψήφο των φοιτητών παίρνονται στους φοιτητικούς συλλόγους κατ' αρχήν και κατόπιν έρχονται στη γενική συνέλευση της όποιας σχολής.

Είναι γνωστό σε όλους ότι οι φοιτητές επηρεάζονται και καθοδηγούνται από τα διάφορα κόμματα. Αυτό σημαίνει ότι ψηφίζουν «μονοκούκι» και βέβαια εκλέγουν τον πρύτανη της αρεσκείας τους. Αυτό σημαίνει επίσης ότι η εκλογή πρύτανη έχει πολιτικό χαρακτήρα. Ετσι λοιπόν έχουμε το θλιβερό φαινόμενο της κομματικής επιλογής πρυτάνεων. Αυτό σημαίνει ότι ο υποψήφιος πρύτανης πρέπει να έχει υποστήριξη κάποιου κόμματος και στη συνέχεια να υιοθετήσει τις πολιτικές θέσεις του για να εκλεγεί.

Και εδώ τίθεται ένα άλλο σημαντικό θέμα. Πώς είναι δυνατόν φοιτητές να ορίζουν πρύτανη; Με ποια κριτήρια; Επιστημονικά, διοικητικά; Πολιτικά, έστω αξιοκρατικά;

Το 1984 νομίζω στη γενική συνέλευση της Ανωτάτης Σχολής Καλών Τεχνών εξελέγη από την πλειοψηφία των σπουδαστών ο αείμνηστος γλύπτης Δημήτρης Καλαμάρας.

Οι φοιτητές τον εψήφισαν όλοι και ένα μέρος των καθηγητών.

Ο Δημήτρης Καλαμάρας όμως δεν απεδέχθη την εκλογή του λέγοντας ότι ουδέποτε τη ζήτησε και φυσικά την αρνείται.

Δημιουργήθηκε αδιέξοδο.

Η συνέλευσις των καθηγητών τότε επρότεινε εμένα σαν υποψήφιο πρύτανη. Δέχθηκα για να λυθεί το πρόβλημα, μιας και όλοι θεωρούσαν ότι η πρυτανεία είναι μια διαχείριση που θα έπρεπε να επωμισθούν με τη σειρά τους όλοι οι καθηγητές.

Ολοι οι καθηγητές λοιπόν με εψήφισαν τότε εκτός από τους σπουδαστές, οι οποίοι απεχώρησαν όλοι χωρίς να ψηφίσουν διότι δεν είχαν εντολή να με ψηφίσουν. Ο καθένας ξεχωριστά δεν είχε γνώμη, διότι η γνώμη ήταν κατευθυνόμενη.

Γιατί δόθηκε αυτό το δικαίωμα στους φοιτητές να ψηφίζουν μ' αυτό το αδιανόητο ποσοστό του 50%;

Η απάντηση είναι πολύ απλή.

Καλύτερα μια κυβέρνηση να έχει με το μέρος της τους 170.000 φοιτητές παρά τους δέκα χιλιάδες του διδακτικού προσωπικού των ΑΕΙ.

Ταυτόχρονα έγινε και μείωση του ορίου ηλικίας στο δικαίωμα ψήφου -στα δεκαοχτώ χρόνια- ώστε να βοηθάει κι αυτό.

Παρόμοια περιστατικά καταγράφονται συχνά, όπως η απόρριψη εκ μέρους των φοιτητών της πρότασης του υπουργείου Παιδείας -σε αντίθεση με την πλειοψηφία των καθηγητών- για τη δημιουργία Τμήματος Θεωρητικών Σπουδών και Τμήματος Εφαρμοσμένων Τεχνών. Ο σύλλογος των φοιτητών μετά από περιπετειώδεις συνελεύσεις αποφάσισε να απορρίψει την πρόταση για να διατηρηθεί η καθαρότητα και το «ενιαίον» του περιεχομένου της σχολής.

Μολαταύτα ο λόγος διαφορετικός! Οι φοιτητές του αμέσου μέλλοντος θα είχαν περισσότερα προσόντα στην αγορά από εκείνους που ήδη φοιτούσαν και δεν θα είχαν το όφελος των νέων Τμημάτων. Χάθηκε μια ευκαιρία να δημιουργηθεί και στην Ελλάδα μια Ανώτατη Σχολή Εφαρμοσμένων Τεχνών κατά το πρότυπο όλων των χωρών του κόσμου εξαιτίας μικροσυμφερόντων και ανόητων αντιπολοτήτων. Και μην ξεχνάμε ότι μεταξύ των φοιτητικών συλλόγων και του «καθηγητικού κατεστημένου» υπάρχει μόνιμη και συχνά αξεπέραστη αντιπαλότητα. Και φτάνουμε στο πλέον σημαντικό! Ο φοβερός νόμος - πλαίσιο κατήργησε τις πολυποίκιλες βαθμίδες διδασκαλίας και όρισε ότι όλοι πρέπει να ενταχθούν στις παρακάτω βαθμίδες -Λέκτωρ - Επίκουρος - Εντεταλμένος - αναπληρωτής - καθηγητής Α' βαθμίδος- ώς εδώ όλα πάνε καλά.

Από τη μια βαθμίδα στην άλλη επιλέγονται με ελεύθερες διαδικασίες όπου συμμετέχουν οι ήδη υπηρετούντες αλλά και όποιος άλλος επιθυμεί. Σημειωτέον ότι ο υπηρετών λέκτωρ κ.λπ. μπορεί σε τακτά διαστήματα να ζητά την αναβάθμισή του παρουσιάζοντας την εργασία του.

Και βέβαια όπως είπαμε, όποιος άλλος πιστεύει ότι διαθέτει τα προσόντα. Και εδώ δημιουργείται το αδιέξοδο!

Οι ήδη υπερετούντες συνάδελφοι του διδακτικού προσωπικού θεωρούν απολύτως κανονικό και υποχρέωσή τους να αποκλείσουν τον οποιονδήποτε εκτός σχολής υποψήφιο και να ψηφίσουν τον δικό τους συνάδελφο. Εξω από κάθε αξιοκρατική δεοντολογία, έξω από κάθε εκπαιδευτική πολιτική, ουδείς εξωτερικός υποψήφιος τολμάει πλέον να επιχειρήσει να υποβάλει υποψηφιότητα, διότι είναι σίγουρο ότι θα αποτύχει, ανεξάρτητα από την οποιαδήποτε αξία του. Και ο Αϊνστάιν θα τα έβρισκε σκούρα αν ήθελε να διορισθεί καθηγητής με αυτές τις συνθήκες.

Μέσα στους χώρους της Ανώτατης Εκπαίδευσης δημιουργούνται στεγανά με κοινά

συμφέροντα από όπου δεν περνά τίποτε.

Αποκλείονται σε μόνιμη βάση σημαντικά και άξια άτομα, θυσία στην ιδέα της συμφέρουσας ανακύκλωσης.

Παρόμοιες καταστάσεις είχαν δημιουργηθεί και πριν από το νόμο - πλαίσιο, από το παλιό καθηγητικό κατεστημένο. Οχι όμως σ' αυτό το βαθμό. Εγινε προσπάθεια να διορθωθεί το τότε κακό αλλά η διόρθωσις ήταν ένα δεύτερο κακό χειρότερο από το πρωτό. Το πρόβλημα πλέον είναι να επιλεγείς λέκτορας και από κει και πέρα θα πατήσεις το κουμπί του ρετιρέ. Θα ανέβεις κανονικά σαν δημόσιος υπάλληλος καριέρας. Τμηματάρχης Β, Τμηματάρχης Α κ.λπ. έως ότου γίνεις πρύτανης με λίγη καλή τύχη.

Ηδη έχει συμβεί. Βέβαια άλλα είναι τα κριτήρια για λέκτορας και άλλα τα προσόντα για καθηγητή Α' βαθμίδας. Ενα ελάχιστο ποσοστό από ελεύθερους υποψήφιους υποβάλλει πλέον τα δικαιολογητικά του για να καταλάβει μια θέση και ένα απειροελάχιστο ποσοστό το καταφέρνει.

Το πρόβλημα δεν έγινε ιδιαίτερα αισθητό τα πρώτα χρόνια.

Στη διάρκεια της εικοσαετίας όμως τα συμφέροντα των μικροομάδων δημιούργησαν ένα πανίσχυρο μπετόν αρμέ, το οποίο δεν υπάρχει πλέον ελπίς να διαρραγεί με τίποτε.

Ο ένας πατάει στην πλάτη του άλλου για να ανέβει και τίποτε δεν είναι δυνατόν να το σταματήσει. Οι ελάχιστοι καθηγητές που έχουν εκλεγεί με ελεύθερες διαδικασίες είναι σε εποχή συνταξιοδότησης ή έχουν φύγει λόγω ορίου ηλικίας.

Ετσι λοιπόν οτιδήποτε αξιόλογο πλέον μένει εκτός Ανωτάτων Σχολών και η Ανώτατη Παιδεία αγωνίζεται να επιπλεύσει με τρύπιο σωσίβιο.

Και οι φοιτητές; Γιατί δεν ασχολούνται μ' αυτό το θέμα; Εις βάρος τους είναι όλα αυτά! Εις βάρος της γνώσης της επαγγελματικής τους κατάρτισης και ενός συναγωνισμού που κάθε ημέρα γίνεται σκληρότερος σε παγκόσμιο επίπεδο!

Υπάρχει κανείς που με το σπαθί του θα κόψει αυτό το γόρδιο δεσμό;

(Πηγή: "ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ" - 26/10/2004)